

Leningrádnak több mint 600 Néva-hídja van. Építésszerűleg ezek a hidak igen érdekessé teszik a várost, de a hajózást jelentősen akadályozzák. A hidak megnyitása ugyanis meglehetősen lassú művelet, átépítésük pedig rendkívül költséges lenne. Ezért felmerült az az érdekes ötlet, hogy a hidak alatt áthaladó hajók süllyedési szintjét kell megváltoztatni. Ezt a célt szolgálják az úszódokkok, amelyekre a hajók ráfútnak. Ezután az úszódokkot olyan szintre süllyesztik, hogy a hajók szabadon elhaladhatnak a hidak alatt.

Duplán fizetők

Igaz, legyintve mondja, akinek legalább elfogadható magyarázattal kellene szolgálnia:
— Mäskor is, másutt is megesett már.
Valóban, a Brüsszeli körüti KISZ-társasház építetöi sem jártak különbül 1968-ban, mint most a Hunyadi János sugáruü tömbbelsöben lakásukra várók. Az építési munkák előtt azok is összeguberálták és befizették a 40 ezer forint körüli „beszállót”, aztán — mert az építkezés elhúzódott, a szerződésben írt határidő elmúlt — a takarékö — jogszerüen — elkezdte fizettetni

az építési kölcsön részleteit. Mintha már laknának és a magukéban. Pedig még hónapokig gyürköztek az albéret minden elképzelhető és elképzelhetetlen nehézségével. Duplán fizettek: a másöt kölcsönkapott zugért és a bizonytalan jövőben ígérköző saájárt.
Most ismételtén ez történi — egy másik KISZ-társasházát építetö kollektívával. Az egyik épület valamikori gazdáí november óta törlesztik a be nem fejezett építési költségeit, s nyögik a 600—800 forintos albéretü díjat minden hónap elején.

De már közel a követköző épület szerködes befejezésü határideje, s újabb fiatal családok remélköznek: mi lesz, ha nem készül el — már pedig biztos, hogy nem lesz készen — időben a lakások. Mi lesz, ha letelik az építési határidő ismeretében „csak” egy évre kirimánködött albéretü idő, mert akkor a dupla kiadáson kívül a mindennapi veszekedés is másorra kerül a főbérlövel vagy háztulajdonossal.

Mäskor is, másutt is megesett már? Igen. De ez inkább szégyellni való precedens nem lehet elődázó adü az építövállalat kezében. Sem az, hogy nincs elég szakembere, nem volt elégendö cementje, sem semmi más: akik a szerködes egyik oldalán a bizalom alapján a fizetésben helytálltak, azokat tilos becsapni és éppen életük legnagyobb vállalkozásában lehetetlen helyzetbe hozni. Az esetleges kötbérböl hónapok, fél évek múltán egyébként sem a 600—800 forintos albéretü kiadásokat térítik meg, hanem a hivatalos, de sehol el nem hihetö megállapított árakat.

DÉLMAGYARORSZÁG

A NAP HÍREI: EGÉSZ BUDAPEST FELSZABADULT — KONYEV CSAPATAI DREZDA FELE TÖRNEK — ALLANDÓ TANÁCSKOZÓSZERVET HOZNAK LÉTRE A HÁROM SZÖVETSÉGES NAGYHATALOM KÖZÖTT — A LEGYÖZÖTT ÁLLAMOK MUNKÁSSÁGÁT IS MEGHÍVJÁK A SZAKSZERVEZETI KONGRESSZUSRA.

Külön hadparancs

Moszkva, február 14. Kedden este Sztálin marsall, hadsereg-főparancsnok Malinovszkij tábornaghoz intézett külön hadparancsa bejelentette, hogy a II. ukrán arcvonal csapatai, a III. ukrán arcvonal csapataitól támogatva, egy és fél hónapos ádáz csata után február 13-án befejezték Budapestnek, Magyarország fővárosának, a Bécsbe vezetö utolsó védöbástyájának ostromát. A városban duló harcok során a II. ukrán arcvonal csapatai az ellenség 110 ezer katonáját és tisztjét ejtették fogságba. A foglyok között van Pfeffer-Wildenbrück vezérezredes, Budapest fasiszta helyörségének parancsnoka, törzskarának több tagjával.

Az ellenség veszteségei: 269 páncélcsovi, 1257 ágyú, 1431 gépfegyver, 83 páncélos vontató, 5135 teherautó, 1326 motorkerékpár, 194 mozdony, 9475 vagon és 46 hadianyag-, löszér- és élelmiszerraktár. Több mint 49 ezer ellenséges katona és tiszt elpusztult.

Azok az egységek, amelyek Budapest teljes felszabadításáért vívott harcokban a legjobban kitüntették magukat, a „Budapest” nevet fogják viselni.

A „honmegváltó bökparancsnok”

A Délmagyarország — egy másik lapból átvéve — idézi Szabó Dezsőnek, a Budapesti legyilkolt írónak Szálasi Ferencről 1937-ben írt sorait: „Egy magyarnevű, de idegen lelki képzetű, volt katonatiszt, a Magyar Nemzeti Hadsereg volt tisztje egyszerre csak megpolitikult. Hogy mi lökte őt a politikai svadába: nehéz volna megmondani. Mert ha Demoszthénésznel egy nyelve alá dugott kavics diadalmasan elüldözte a természet mostohaágait: dióhéjkiadású Hitlerünk Himaláját is való-

színűleg hiába csusszinthatná a nyelve alá; mert okosat, szervesen összefoglaltot, az ország összes fizikai és pszichikai adottságára épített egységes történelmi programot akkor sem tudna adni. Egy fogyhatatlan sváda híg, sárgásszürke levében együtt evickélnék itt a német nemzeti jelszavak, törzsermesteres honmegváltó bökparancsnok, az atyaisten pedig mint pillér-kolléga vesz üszögakorlatokat benne a „katonával, a polgárral és a paraszttal”. A munkás ki van zárva a lubickolásból. Boldog: ő künn van a vízből.”

Egy színész emlékei

A napokban régi, kedves ismerős bukkant fel a színház tájékán. Sarlay Imre, a kitünö drámai színész érkezett Szegedre.

Budapest szörnyü napjáról beszél:

En is az üldözöttek listáján voltam és már úgy látszott, hogy nem tudok megmenekülni a nyilas kopóktól. Ekkor egy derék rendörszt barátom fölvetette az ötletet, hogy miután a bonctani intézet egy hullakezél szolgált keres, jelentkezzem erre az állásra, ott valószínűleg nem találnak rám. Úgy is tettem. A nációk és a nyilasok böségesen gondoskodtak arról, hogy az „üzem” sohasem látott óriási munkát és forgalmat bonyolítson le. Naponta százával kaptuk a kivégzettek vagy orvul legyilkoltak hulláit. Igen sok közéleti nagyság is ott volt az áldozatok között. Letöbbszörnek az arcát a nyilasok szándékosan mecsönkitötták, hogy a felismerésüket megnehezítsék. Három hónap alatt több mint 5 ezer hullát vett át az intézet.

A nyilasok végül itt is a nyomomban voltak. Kétszer is keresték és csak úgy tudtam megmenekülni, hogy gyorsan a hullák közé fekküdtem magam is.

Japán szállodában

Szük mellékkücsében tárt ajtájü szálloda, japán stílusü ryokán. Színes betüs felirat, oszlopos előter, falépcsö. A bejáratnál egy sor müanyagpapucs. Kimonós, lehajtott fejü nő int — lépjek ki cipömböl, s düjjak a papucsok egyikébe. Már tudom az illetet, s cipömet orrával kifelé fordítva hagyom ott.

Többsen érkezünk egyszerre, férfiak, nők. Kezüket térdükre rakva hajlong a személyzet és a tulajdonos. A személyzet nő tagjai a férfi vendégekhez lépnek, és elveszik bördöndjüket. Mi, nők magunk cipelhetjük csomagjainkat.

Szobánkhoz vezetnek. Szám helyett neve van a lakosztályoknak. Jegyezzük meg, mutat a szobaasszony a japán felíratra. Persze, bölogatok és gyorsan megszámlolom, hány ajtó választ el a lépcsöfeljárattól.

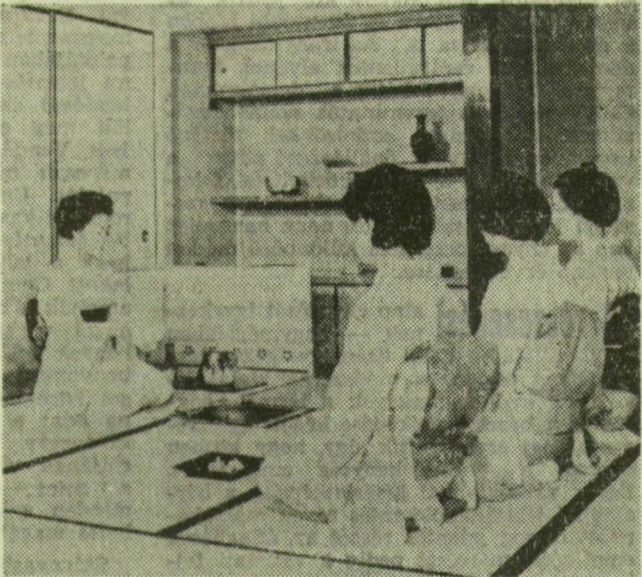
A széthúzható fakerekes ajtó kis előterbe vezet. Itt a papucsból is ki kell lépni. A tatamival borított szobába csak zokniban, meztlenül léphetek. Ruganyos, kényelmes a járás a rizsszalma matracserüségén — a 182x91-centiméteres tatamiról. A japán szobát tatami borítja — a lakások területét sem négyzetméterben, hanem tatamiban mérik.

Alig nézhetek körül, kopognak, s karjám tálcával belép a szobaasszony. Forró zöld teát hozott és valami lekvárral töltött ostszerü süteményt. A sürü teát csészébe tölti, az alig 20 centi magas asztalra teszi, és az ülöpárnára — a zabutonra — mutat. Lábféjemet hátul keresztbe rakva lekuporodok. Hangoszerü szürösölök a keserü zöld teából. (A teát szürösölni illik. Ha nem elég hangosan issza az ember, azt jelenti, nem ízlik, mélységesen megsérti a házigazdát.)

Hol fogok vajon aludni? — nézegetem a teljesen üres szobát. Agynak, díványnak nyoma sincs. A 10 centiméter magas, 1 méter mély és 3 méter széles bemélyedésben áll mindössze egy áttetsző porcelánváza, néhány szál különös gonddal elrendezett ággal, virággal. S a fülke falán felgöngyölhetö festmény, a kakemono. Alig pár vonallal, nagyon finoman jelzett ágat ábrázol szürkében-sárgában tartva.

A sarokban monoton zajjal zög a légkondicionáló berendezés — kellemes hűvöséget áraszt a 40 fokos tikkasztó melegben. Rizspapírral bevont tolóajtó választja el a szobát a kertre néző erkélytöl. Itt is néhány ülöpárna, s ahogy szétolom a chojít, a kertbe vezető ajtót, teljes pompájában ragyog, zöldell a japán kert. Sziklák, mesterséges kis vízesések, moha, bokrok, gondosan nyírott fák, víznövények. Virág egy szál se — az a lakásba való.

A kert üde, szemet, szívét gyönyörködtetö. A japánok azt tartják, nem az a fontos, hol lakik az ember, hanem az, hogy hova néz. Miniatür kertcskéikbe ezért építik a természet minden szépségét. Még az emeletes szobákban is — tálcákra, tálakra — kertet varázsolnak — füvel, zöld növé-

Szobabelső, japán stílusü szállodában

nyekkel, kis szikladarbokkal. A mosdöt is müanyagvirággal díszítik.

Közben hálöhelyem gondja is megoldódik. A szobaasszony a beépített szekrényből rizsszalma matracot vesz ki, a futót. Erre ágyaz — a virágot, madarat ábrázoló festett huzatü selyempaplanal és picit, kökemény párnával. Elökelö japán szállodában porcelánpárnát kap a vendég. Szerencsére a miénk nem volt luxuszálló.

A szobát pillanatok alatt két lakrészéssé varázsolja — a fakerekes rizspapírral bevont fuszumával, festett tolóajtóval. Ajtönk mindkét fele festett, halványsárga alapon, szürke hegyek, furcsa növéssü fák, bokrok. Megvetett ágyamban két csíkos, virágos ruhát találok. Bö ujjü, pongyolaszerü, gomb nélküli köpenyt, fölhengerített, széles övvel.

— Jukata — magyarázza a szobalány. És megmutatja, balról jobbra hajtssam át magamon. Jobbról balra a halottakon szokták.

A yukata háziköntös és hálöing egyben. Ahogy megérkezik a szállodába a vendég — férfi vagy nő — jukatát ölt, úgy sétál a folyosón, nézi a tv-t, indul a fürdöszobába.

Szobaasszonyom engem is elvezet a szálló közös fürdöjébe, az o-furöba. Mindenféle tisztálködöszert — szappant, fürdösöt, körömféket, szivacsot, törülközöt — elvett tölém. És egy japán felíratos fehér frottirkendöt nyomott a kezembe. A fürdö az első emeleten van. Elöszobája polcokkal, kosarakkal teli. Minden fürdösöz választja el a szobát, abba rakja jukatáját, kilép papucsából, és teljesen meztelenül, kis frottirkendöjével lép be a göztöl homályos terembe. A fürdö falaiböl körbe, úgy 30 centi magasságban és 1 méter távolságban hideg-meleg csapok nyúlnak ki. Ezek elé térdel, guggol, kuporodik a fürdösöz. Kicsiny müanyagedénykét vesz maga elé. Szappant is talál, és mosdökendöjével mossa, szappanozza magát, majd a müanyagedényben vizet keverve leöntözi magát. Miután így tisztára mosdott, beléphet a kicsiny, forró vizes medencébe. Itt ül egy darabig, majd visszatér az elő-

szobába — törülközöni, száradni.

Ebben a szállóban, mikor megérkezett magyar csoportunk, gyorsan női és férfifürdöt neveztek ki. Egyébként közös fürdöben mosakszik férfi, nő, gyerek.

Felüdüve, frissen térek vissza szobámba. A mosdökágylónál már vár a celotában csomagolt fogkefe (mindennap új) és fogkrém.

A folyosón beülök a maszirozószékebe, és 20 yen (2 forint) bedobása ellenében 5 percig gyömösöltetem a hátamat, vállamat.

Lefekvés előtt kinyitóm a tévét (minden szoba természetes tartozéka), és a keresögomböt csavargatva, hétfele másor közül válogatok esti szórakozásul.

Kádár Márta

Mocsár Gábor:

Séta a hegy fölött

10. Milyen generáció ez? Úgy érzem, ez a generáció nincsen tudatában annak, miféle szerep jutott neki. Legálábbis: ez a tudat nem generációs tudat, nem általános tudat — csak kevesek tudata. A többség — elfigyelem itt, épp itt, az algövi olajmezön — végzi a maga dolgát. Szenvedélyesen vagy közönyösen, szorgalmasan vagy lustán, odafigyelve vagy rá se rántva. Végzi, töbök közt azért, hogy családjának, gyerekeinek, az öutána követköző generációnak létalapot teremtsen, a folytatás feltételeit megteremtse. Az ember, mióta a fáról lemászott, ezt csinálja voltaképpen. Igen ám, csak hogy a most munkába álló generációval egészen más a helyzet, mint volt az előbbiekkal. Ez az első olyan generáció az ember fejlődésében, amelyiknek megadatott, hogy döntsön: ö lesz-e az utolsó, vagy sem. És most már minden utánunk jövő új generációnak meg lesz ahhoz a lehetősége — joga nem lesz, de lehetősége lesz —, hogy elpusztítsa az emberi fajt. A felszabadított nukleáris energiára gondolok.

De ugyanez a generáció dönthet afölött is, hogy hagy-e szénhidrogént a követközőnek, vagy sem?

Hagy-e tiszta, nem szennyezett folyókat a követközőnek, vagy nem? Üjjáteremti-e az emberi élet termé-

szeti feltételeit, vagy pedig szétrombolja?

Említettem, hogy ha a földi élet történetének folyamatát egyetlen naptári évbe sűrítünk, akkor az Ember az utolsó órákban jelenik meg a színen és az év utolsó napjának utolsó perceiben éli igazi történetét. Ejjél előtt, az utolsó másodperc töredékében olyan technikai tudáshoz jutott, amelyeknek birtokában évmilliók tartalékait emészti fel, s olyan energiákat kerített a kezébe, amelyeknek segítségével önmagát is elemésztheti. A játék, az analógia így, idövel és történelemmel, millió évekkel és másodpercekkel, nemde szemléletes? Tetsetös. Amde ugyanakkor borzongató és szorongató és félelmetes is. Térjünk vissza azonban az olajhoz (megfogadva a geológus intelmét: a szénhidrogénhez), mert meg nincsen ám minden rendben.

Ott tartottunk, hogy az Egei-tengerhez hasonló szigetvilág, östenger hullámzik a mai Alföld helyén. Ennek a szigetvilágnak egyik tekintélyes sziklaszirte itt emelkedett ki a Pannon tengerböl, Sándorfalva és Klárafalva között. Kristályos alapközet az anyaga, ellenáll a szél és a hullámok kop-

rató erejének. Vad, kietlen hegy, Meredek csücsa merészen tör az égnek. Alaprajza megnyúlt ovális, karcosü babszemhez hasonlít. Talpa mélyen benyúlik a tengerbe, oda, ahol a már említett ösiszapban több száz méteres réteg rakódik le évmilliók folyamán. Az ösiszap, az értékes szaprölés.

— Mi lett aztán ezzel a hegygel? Nevezd meg el algövi hegynek, jó? Mi lett vele?

— Itt van most is. Itt van alattunk, elsüllyedve. Ahogy a tenger feltöltödött, a geológiai erök működése következtében a magyar medence megsüllyedt, körülötte pedig kiemelkedett a Kárpátok fiatal hegyköszorúja. A térképröl ismerös, nemde?

— Igen. De a hegyröl beszéljünk. Az elsüllyedt algövi hegyröl.

— Ennek a hegynek a csücsa a talpunk alatt, a jelenlegi földfelszín alatt 2500 méterre található. Onnan kiindulva meredeken lejt, szinte zuhan még mélyebre, olyan meredeken, hogy pár kilométerrel odébb a hegy lába már 3500 méter mélyen van. Hogy jobban megértsük: az algövi elsüllyedt öshegy meredekebb és magasabb, mint például a Mátra legmagasabb csücsa a lábánál levö Gyöngyösöhöz mérve. A — Mátra — csücsa ugyanis 1010 méter magas, de nem Gyöngyösöhöz, hanem a tenger szintjéhez viszonyítva. Nem valami kis sziklarösröl van tehát szó. Söt, odébb, Makó felé haladva, olyan hatalmas, mély árok szakad bele a mélységbe, hogy mint a beszélgetés elején szó esett róla...

— Igen... igen, én tettem fel a kérdést. Makó mellett ugyanis 4100 méterre haladt a fürö hegye és még mindig nem érték el az ösöpalát, az alaphegységét. Ekkora szintkülönbségek lennének alattunk, már ami az öshegységét illeti? Hiszen ez már az Alpok méretéhez hasonlítható.

(Folytatózik).

